

Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ - ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η διαχρονική παρακολούθηση του νοσήματος στην Ελλάδα δείχνει ότι η δραστηριότητα της εποχικής γρίπης συνήθως αρχίζει να αυξάνει κατά τον Ιανουάριο, ενώ κορυφώνεται κατά τους μήνες Φεβρουάριο – Μάρτιο. Συγκεκριμένα κατά την περσινή περίοδο γρίπης το επιδημικό κύμα ξεκίνησε λίγο νωρίτερα (25-29/12/2013) και κορυφώθηκε την εβδομάδα 24 Φεβρουαρίου-2 Μαρτίου 2014.

Ωστόσο, κάθε επιδημική έξαρση της γρίπης εισβάλλει ταχέως, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολος ο προσδιορισμός του χρόνου αλλά και του τόπου εκδήλωσής της, ενώ συχνά προκαλεί την αιτιοοργάνωση της επαγγελματικής και της κοινωνικής ζωής, την υπερμετρη αύξηση της κατανάλωσης φαρμάκων και όχι σπάνια, την αύξηση της θνητότητας. Οι τοπικοί εποχιακοί παράγοντες που εννοούν τον ταχύτερο τρόπο μετάδοσης του ιού της γρίπης μέσω σταγονιδίων καθιστούν αναποτελεσματική την πρόληψη μόνο με τους κλασικούς τρόπους (π.χ. αποφυγή συγχρωτισμού σε κλειστούς χώρους, απομόνωση πασχόντων, μέτρα ατομικής υγιεινής κλπ.).

Ο αποτελεσματικότερος τρόπος πρόληψης είναι ο εμβολιασμός με το αντιγριπικό εμβόλιο, το οποίο, όταν εφαρμοσθεί σωστά και έγκαιρα, καλύπτει σε ποσοστό 80% περίπου και προφυλάσσει από τη μετάδοση του ιού της γρίπης και συμβάλλει στη μείωση απουσιασμού των εργαζομένων και απώλεια εργατοωρών.

Όπως κάθε χρόνο, ειδικά ο ιός της γρίπης μεταλλάσσεται σε διαφορετικούς υπο-ορότυπους, έτσι και για την περίοδο 2014 - 2015 η σύνθεση του αντιγριπικού εμβολίου περιέχει τα εγκεκριμένα στελέχη του ιού, σύμφωνα με τη γνώμάτευση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (European Medicines Agency), ο οποίος λαμβάνει υπόψη τις Συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ).

Επισημαίνεται ότι είναι δυνατό να συνταγογραφείται οποιοδήποτε αντιγριπικό εμβόλιο του οποίου η σύνθεση περιέχει τα εγκεκριμένα από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων στελέχη (με άδεια κυκλοφορίας από τον ΕΟΦ) για τη φετινή περίοδο.

Το αντιγριπικό εμβόλιο έχει βραχεία ημερομηνία λήξης. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να γίνεται ορθός προγραμματισμός των αναγκαίων ποσοτήτων εμβολίου, ώστε να αποφεύγεται η σπατάλη. Ειδικής, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις συνθήκες μεταφοράς, αποθήκευσης, φύλαξης και διάθεσης του εμβολίου (εξασφάλιση «ψυχρής αλυσίδας»).

Επισημαίνεται ότι μέσω των συστημάτων φαρμακοεπαγρύπνισης που λειτουργούν διεθνώς, δεν έχουν καταγραφεί σοβαρές συστηματικές παρενέργειες του αντιγριπικού εμβολίου.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Στα παιδιά χορηγείται μέχρι την ηλικία των 3 ετών η μισή δόση εμβολίου ενηλίκων. Μετά την ηλικία αυτή συνιστάται η χορήγηση αντιγριπικών εμβολίων ενηλίκου.

Το αντιγριπικό εμβόλιο πρέπει να χορηγείται έγκαιρα και πριν την έναρξη της συνήθους περιόδου εμφάνισης της έξαρσης των κρουσμάτων, δεδομένου ότι απαιτούνται περίπου 2 εβδομάδες για την επίτευξη ανοσολογικής απάντησης.

Ο αντιγριπικός εμβολιασμός αμειψύνηται σε όλα τα άτομα από την ηλικία > 6 μηνών εφόσον το επιθυμούν.

Γ. ΟΜΑΔΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ -ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

Είναι ιδιαίτερος σημαντικό ο αντιγριπικός εμβολιασμός να εφαρμόζεται σε άτομα (ενήλικες και παιδιά) που ανήκουν στις καλούμενες ομάδες υψηλού κινδύνου.

Οι ομάδες υψηλού κινδύνου είναι οι εξής:

1. Άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω.
2. Παιδιά και ενήλικες που παρουσιάζουν έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω επιβαρυντικούς παράγοντες ή χρόνια νοσήματα:
 - Άσθμα ή άλλες χρόνιες πνευμονοπάθειες
 - Καρδιακή νόσο με σοβαρές αιμοδυναμικές διαταραχές.

- Λυσοκοταστολή (κληρονομική ή επίκτητη εξαιτίας νοσήματος ή θεραπείας).
 - Μεταμόσχευση οργάνων
 - Δρεπανοκυτταρική νόσος (και άλλες αιμοσφαιμινοπάθειες).
 - Σακχαρώδη διαβήτης ή άλλο χρόνιο μεταβολικό νόσημα.
 - Χρόνια νεφροπάθεια.
4. Νευρομυϊκά νοσήματα
 5. Έγκυες γυναίκες ανεξαρτήτου ηλικίας κύησης.
 6. Λιχαιδίες
 7. Θηλάζουσες
 8. Άτομα με Δείκτη Μάζας Σώματος(BMI) >40 kg/m²
 9. Παιδιά που παίρνουν ασπιρίνη μακροχρόνια (π.χ. νόσος Kawasaki, ρευματοειδή αρθρίτιδα και άλλα) για τον πιθανό ο κίνδυνο εμφάνισης συνδρόμου Reye μετά από γρίπη.
 10. Άτομα που βρίσκονται σε στενή επαφή με παιδιά <6 μηνών ή φροντίζουν άτομα με υποκείμενο νόσημα, τα οποία διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο επιπλοκών από τη γρίπη.
 11. Οι κλειστοί πληθυσμοί (προσωπικό και εσωτερικοί σπουδαστές γυμνασίων-λυκείων, στρατιωτικών και αστυνομικών σχολών, ειδικών σχολείων ή σχολών, τρόφιμοι και προσωπικό ιδρυμάτων κ.ά.).
 12. Εργαζόμενοι σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας (ιατρονοσηλευτικό προσωπικό και λοιποί εργαζόμενοι).

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το Ν. 4270/28-6-2014 (αρ. 182,) στους δικαιούχους συνταγογράφησης εμβολίων συμπεριλαμβάνονται και οι ασφαλισμένοι που έχουν απολέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα και δεν δικαιούνται υπηρεσιών φαρμακευτικής περίθαλψης από οποιοδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, ενώ με την σχετ. 2 Κοινή Υπουργική Απόφαση διευκρινίζονται οι κατηγορίες δικαιούχων και οι όροι και οι προϋποθέσεις πρόσβασης τους στο σύστημα φαρμακευτικής περίθαλψης.

Επίσης εξακολουθούν να ισχύουν οι διαδικασίες χορήγησης των εμβολίων για τις κατηγορίες δικαιούχων βιβλιαρίων ανασφαλισίων όπως αυτές ορίζονται στην σχετική 3 Κοινή Υπουργική Απόφαση.

Δ. ΟΔΗΓΙΕΣ

Ο ΕΟΠΔΥ να διευκολύνει τη συνταγογράφηση του εμβολίου στις προαναφερόμενες ομάδες υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων και των ανασφάλιστων που εμπίπτουν στο σχετ. 2 Νόμο και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού ΥΑ (σχετ.3), σύμφωνα και με το σχετ. 8.

1. Ο ΕΟΦ να μεριμνήσει για την επάρκεια του εμβολίου στην ελληνική αγορά καθ' όλη την περίοδο μετάδοσης του ιού της γρίπης.
2. Τα Νοσοκομεία, τα οποία, σύμφωνα με τον Ν 4238/2014 (άρθρο 21, παρ. 4), για την εξυπηρέτηση των δικαιούχων της σχετ. 4 Υπουργικής Απόφασης οφείλουν να διασφαλίσουν εγκαίρως τις απαραίτητες ποσότητες αντιγριπικών εμβολίων, εφοδιάζοντας ταυτόχρονα τα Κέντρα Υγείας (ΠΕΔΥ). Επισημαίνεται ωστόσο ότι από 1/1/2015 οι πάσης φύσεως λειτουργικές δαπάνες των προαναφερόμενων Μονάδων Υγείας θα βαρύνουν τις Διοικήσεις των Υ.Πε.
3. Οι Διοικήτες των ΥΠΕ, οι Γενικοί Διευθυντές Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών, οι Διευθυντές Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειακών Ενστίτων, καθώς και οι Δήμαρχοι των Καλλικρατικών Δήμων της χώρας να συμμετέχουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους στις εμβολιαστικές δράσεις με τη διάθεση προσωπικού, καθώς και για τη συνεργασία τους με το ΚΕΕΛΠΝΟ για την οργάνωση από κοινού δράσεων ενημέρωσης του κοινού και ειδικών πληθυσμών (π.χ. σχολεία κ.λπ.) τόσο για τη γρίπη όσο και για τη χρησιμότητα του αντιγριπικού εμβολιασμού μέσω της διανομής έντοπου υλικού, ομιλιών, κοινωνικών μηνυμάτων στα Μ.Μ.Ε. κ.λπ.
4. Η έγκαιρη αποστολή κλινικών δειγμάτων (ρινικού ή/και φαρυγγικού επιχρίσματος ή φαρυγγικού εκπλύματος) από τα ύψιστα κρούσματα γρίπης (σε επαρκή αριθμό και κατάλληλη συντήρηση) στα Κέντρα Αναφοράς Γρίπης, ώστε να διερευνώνται εργαστηριακά και να ταυτοποιούνται τα κυκλοφορούντα στελέχη γρίπης, θα γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του ΚΕΕΛΠΝΟ.

Υπενθυμίζεται ότι η Ελλάδα, όπως και άλλα Ευρωπαϊκά Κράτη, μέσω του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) έχει συγκροτήσει δίκτυο επιτήρησης, μέσω των οποίων παρακολουθείται η δραστηριότητα της γρίπης και τα

κυκλοφορούντα στελεχη του του με την εργαστηριακή επιτήρηση μέσω των Κέντρων Αναφοράς Γρίπης, τα οποία είναι τα εξής:

- Για τη Βόρεια Ελλάδα το Β' Εργαστήριο Μικροβιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Για τη Νότια Ελλάδα το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ.

5. Η δήλωση κάθε εργαστηριακά επιβεβαιωμένου κρούσματος γρίπης γίνεται στο ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.
6. Όλοι οι φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας (ιδιωτικοί και δημόσιοι), να προβούν στον έγκαιρο εμβολιασμό των νοσηλευόμενων που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου (ενηλίκων και παιδιών) και όλων των εργαζομένων στους φορείς αυτούς καθώς και του προσωπικού που ανήκει σε εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες στο φορέα υγείας.

Ε. ΙΑΤΡΟΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΥΓΕΙΑΣ

Οι εργαζόμενοι στην υγεία βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο να προσβληθούν από λοιμώξεις κατά την εργασία και την περαιτέρω μετάδοση τους στους συναδέλφους και τους ασθενείς. Η ανοσοποίηση έναντι της γρίπης του προσωπικού των φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας προστατεύει όχι μόνο τους εμβολιασμένους αλλά λειτουργεί και ως φραγμός κατά της μετάδοσης της γρίπης και μάλιστα σε άτομα με αντένδειξη εμβολιασμού (π.χ. βρέφη κάτω των 6 μηνών, αλλεργικά άτομα κ.α.) ή με χαμηλή ανοσολογική απόκριση και συμβάλλει στην απρόσκοπτη διατήρηση της παροχής υγειονομικής περίθαλψης κατά τη διάρκεια της κορύφωσης της εποχικής γρίπης. Ιδιαίτερα το προσωπικό των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας συμπεριλαμβανομένων και των Μονάδων νεογνών, των Μονάδων Αρτημενής Φροντίδας, των Μονάδων Ειδικών Λοιμώξεων και των ειδικών μονάδων ανοσοκατεσταλμένων οφείλει να είναι στο σύνολό του εμβολιασμένο.

Δεδομένων των περσινών χαμηλών ποσοστών εμβολιασθέντος ιατρονοσηλευτικού προσωπικού, επιβάλλεται η εφαρμογή σφραγητικών που έχουν αποδειχθεί ότι βελτιώνουν τα ποσοστά εμβολιασμού των εργαζομένων στην υγεία, όπως είναι οι εκστρατείες που τονίζουν τα οφέλη του αντιγριπικού εμβολιασμού για το προσωπικό και τους ασθενείς, ο εμβολιασμός των προϊστάμενων του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού ή διαμορφωτών της κοινής γνώμης όπως της

Διοίκησης του νοσοκομείου, η άρση των διοικητικών εμποδίων (π.χ., κόστος), η παροχή του εμβολίου σε σημεία εύκολα προσβάσιμα ή η χορήγηση του εμβολίου στο χώρο εργασίας του κάθε ενδιαφερόμενου, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα ποσοστά εμβολιασμού. Αρμόδιοι για την υλοποίηση των ανωτέρω είναι η Επιτροπή Νοσοκομειακών Λοιμώξεων (ΕΝΛ) και ο Νοσηλευτής Επιτήρησης Λοιμώξεων (ΝΕΛ) με ευελκχή ευθύνη του Διοικητή του νοσοκομείου σύμφωνα με την σχετική 10 Υπουργική Απόφαση.

Σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΕΛΠΝΟ (πριν την πανδημία της γρίπης 2009-2010), δυο παράγοντες εννοούν την επίτευξη των υψηλών στόχων:

- Ο εμβολιασμός από κινητό συνεργείο εμβολιασμού μέσα στο νοσοκομείο (το οποίο πρέπει να περνάει από όλα τα τμήματα και τις κλινικές 2 φορές την εβδομάδα για 3-4 εβδομάδες μέσα στο Νοέμβριο).
- Η διοργάνωση διαλέξεων για τα οφέλη του εμβολιασμού, την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα του εμβολίου (οι διαλέξεις μπορεί να γίνουν σε επίπεδο νοσοκομείου από αρμόδιο πρόσωπο, π.χ. πρόεδρος Επιτροπής Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, Διευθυντής Πνευμονολογικής Κλινικής, Καθηγητής Λοιμωξιολογίας ή άλλο μέλος της επιτροπής νοσοκομειακών λοιμώξεων).

Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προβλεφθεί διαδικασία, ώστε να διευκολυνθούν οι εργαζόμενοι ως προς τη συνταγογράφηση των αντιγριπικών εμβολίων. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τη σχετ.10 Υ.Α. το ποσοστό ετήσιου αντιγριπικού εμβολιασμού επαγγελματιών υγείας σε κάθε νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική είναι ένας από τους δείκτες επιτήρησης συμμόρφωσης των επαγγελματιών υγείας στην εφαρμογή των μέτρων ελέγχου διασπορας μικροβίων με τους οποίους γίνεται η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αξιοδοτικότητας των Διοικήσεων των μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας.

Γρος την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλλει η υποχρεωτική υποβολή στον ΝΕΛ από το προσωπικό των νοσοκομείων και όλων των φορέων του αρ. 3 της σχετ. 10 Υπουργικής Απόφασης, που δε σπναινεί να εμβολιαστεί υπεύθυνης δήλωσης, με την οποία θα δεσμεύεται ότι έλαβε γνώση της ισχυρης σύστασης και αναγκαιότητας αντιγριπικού εμβολιασμού του και δε δέχεται για τους δικούς του λόγους να εμβολιαστεί

Οι Επιτροπές Νοσοκομειακών Λοιμώξεων κάθε Νοσοκομείου οφείλουν να αποστείλουν στο Γραφείο Νοσοκομειακών Λοιμώξεων του ΚΕΕΛΠΝΟ έως 7 Ιανουαρίου 2015 συμπληρωμένο έντυπο με τα στοιχεία του αριθμού των εμβολιασθέντων, ούτως ώστε να γίνει επεξεργασία των δεδομένων και αιτιώπωση του ποσοστού εμβολιαστικής κάλυψης για την εποχική γρίπη μεταξύ των εργαζομένων σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας σε όλη τη χώρα. (Υπόδειγμα του εντύπου θα αποσταλεί από το ΚΕΕΛΠΝΟ). Οι Επιτροπές Νοσοκομειακών Λοιμώξεων κάθε Νοσοκομείου θα συνεργαστούν με το Γραφείο Νοσοκομειακών Λοιμώξεων του ΚΕΕΛΠΝΟ, προκειμένου να διευκολυνθεί και να ολοκληρωθεί ο αιτιώπωσης εμβολιασμός του ιατρονοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού.

Το ΚΕΕΛΠΝΟ θα αποστείλει την ετήσια έκθεση επιδημιολογικής επιτήρησης της γρίπης για την περίοδο 2014-2015 στη Λ/νση Δημόσιας Υγιεινής του Υπουργείου Υγείας και θα ενημερώνει εβδομαδιαία για την πρόοδο της εμβολιαστικής κάλυψης.

Στα πλαίσια της υποστήριξης των προαναφερόμενων ενεργειών για την ανοσοποίηση του πληθυσμού έναντι της γρίπης, το Υπουργείο Υγείας μεριμνά για τη δωρεάν διάθεση ποσότητας αντιγριπικών εμβολίων στους εμπλεκόμενους φορείς και θα επανέρθει με νεότερη ενημέρωση.

ΕΞΕΓΗΓΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ